

Til Klima- og miljødepartementet

Ved statsråd Tine Sundtoft og statssekretær Lars Andreas Lunde

Innspill til faggrunnet om oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Det er viktig at forvaltningsplanen for Norskehavet blir oppdatert, og at nye tiltak for å ivareta det verdifulle, men i økende grad sårbare havområdet blir iverksatt. WWF-Norge forventer at regjeringen legger fram en oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet i løpet av 2016. Faggrunnet utarbeidet av Faglig forum for norske havområder, og som skal danne utgangspunktet for oppdateringen av forvaltningsplanen av Norskehavet, er i hovedsak et godt og omfattende arbeid, men med klare mangler.

Faglig forum, som består av Fiskeridirektoratet, Havforskningsinstituttet, Kystverket, Miljødirektoratet, Nasjonalt institutt for ernærings- og sjømatforskning, Norsk Polarinstitut, Oljedirektoratet, Petroleurstilsynet, Statens strålevern og Sjøfartsdirektoratet, har lagt fram faggrunnet. I forbindelse med behandlingen av forvaltningsplanen for 2009 vedtok Stortinget

at planen skulle oppdateres i 2014. Dessverre har prosessen blitt kraftig forsinket, og faggrunnlaget som skal danne utgangspunktet for oppdatering av forvaltningsplanen ble først lagt fram i april 2015. WWF-Norge mener faggrunnlaget, sammen med innspillene som følger av denne uttalelsen, danner et tilstrekkelig grunnlag til å skrive en stortingsmelding som oppdaterer eksisterende forvaltningsplan for Norskehavet. WWF-Norge forventer derfor at regjeringen legger fram en oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet i løpet av 2016.

Flere av miljømålene i forvaltningsplanen fra 2009 er ikke nådd. Det gjelder blant annet beskyttelsen av særlig verdifulle og sårbare områder. Kun i 5 av de 11 områdene som er særlig verdifulle og trenger ekstra beskyttelse er miljømålene nådd. Dette synliggjør behovet for en oppdatert forvaltningsplan som inneholder tiltak for å nå miljømålene.

Alt livet i Arktis starter i iskanten, og det er nødvendig at Vesterisens iskantsone får den samme oppmerksomheten i den oppdaterte forvaltningsplanen for Norskehavet som hensynet til iskanten i forvaltningsplanen for Barentshavet. Ny forskning tyder på at plankton, som hoppekrepsen, som lever i iskantsonen er mer sårbare for oljeforurensning enn hva som tidligere er antatt. Hoppekrepsen får senket reproduksjon, redusert beiteevne og redusert evne til å forbrenne miljøgifter fra petroleum, slik som pyren, når den er utsatt for oljeforurensning. På grunn av hoppekrepsens dominerende og avgjørende rolle i den høyarktiske marine næringskjeden, vil et utslipp av olje kunne true alle nivåer i næringskjeden.

Kunnskap, beskrivelse og håndtering av marin forsøpling mangler så å si helt i forvaltningsplanen for Norskehavet fra 2009. Oppdatert kunnskap om søppel i norske havområder er blitt samlet i Miljødirektoratets rapport om marin forsøpling fra 2014, og omhandler blant annet effekter av marin forsøpling på dyreliv og kilder til mikroplast i havet. En oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet bør bygges på kunnskapen fra rapporten.

Det er positivt at Faglig forum viser til at det er gjort mange nye funn av både korallrev og korallskog siden 2008, og at det er grunn til å anta at Norskehavet rommer verdens tetteste utbredelse av øyekorall (*Lophelia pertusa*). Samtidig viser faggrunnlaget at miljømålene for beskyttelse av korallrev ikke nås. En oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet bør varsle nye tiltak som forbud mot aktiviteter som påvirker korallrev negativt.

Sjøfulg har en langsiktig negativ bestandstrend i Norge. Lundefugl som er en norsk ansvarsart er nå listet som sterkt truet på den globale rødlista over trua arter (IUCN). En oppdatert forvaltningsplan for Norskehavet bør inneholde nye tiltak for å beskytte sjøfugl, blant annet ved å opprette buffersoner mot oljeforurensning, som å styrke oljevernberedskapen rundt de mest verdifulle og sårbare hekkesonene for sjøfugl.

Siden forvaltningsplanen for Norskehavet ble lansert i 2009 har Norge undertegnet Aichi-målene under Biomangfoldkonvensjonen (CDB)¹ og FNs bærekraftsmål², som begge danner grunnleggende politiske forpliktelser for å ivareta havets fornybare ressurser på en miljømessig

---

¹ <https://www.cbd.int/sp/targets/>

² <https://www.cbd.int/sp/targets/>

bærekraftig måte. Norge har også forpliktelser etter Oslo-Paris-konvensjonen³ (OSPAR). En oppdatert forvaltningsplan for Norskehavet må vise hvordan Aichimålene og FNs bærekraftsmål skal nås for Norskehavet.

Vennlig hilsen

WWF-Norge

Karoline Andaur

Fagsjef

Heidi Sørensen

Hav og landmiljø

Kopi:

Ekspedisjonssjef Hæge Andenes
Avdelingsdirektør Per Schive

---

³ <http://www.ospar.org/convention/text>

Innhold:

1.0 Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)	5
1.1 Vurdering av faggrunnlaget	5
1.2 Uenigheter og mangler ved faggrunnlaget	6
1.2.1 Nærmere om Vesterisen (iskantsonen) – sårbarehet for oljeforurensning	7
1.2.2 Nærmere om Den Arktiske front (Polarfronten)	8
1.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	8
2.0 Koraller	9
2.1 Vurdering av faggrunnlaget	9
2.0 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	10
3. Sjøfugl	11
3.1 Vurdering av faggrunnlaget	12
3.2 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	12
4. Fiskebestander	13
4.1 Vurdering av faggrunnlaget	13
4.2 Uenigheter og mangler ved faggrunnlaget	14
4.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	14
5. Miljøgifter	16
5.1 Vurdering av faggrunnlaget	16
5.2 Mangler ved faggrunnlaget	17
5.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	17
6. Marin forsøpling	18
6.1 Vurdering av faggrunnlaget	18
6.2 Uenigheter og mangler ved faggrunnlaget	18
6.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	19
7. Måloppnåelse	20
7.1 Vurdering av faggrunnlaget	Error! Bookmark not defined.
7.2 Mangler ved faggrunnlaget	Error! Bookmark not defined.
7.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet	Error! Bookmark not defined.

1.0 Særlig verdifulle og sårbare områder (SVO)

1.1 Vurdering av faggrunnet

Et særlig verdifullt og sårbart område (SVO) i forvaltningsplanen er områder med høye miljøverdier som for eksempel har mange verdifulle eller truede arter eller naturtyper. I forvaltningsplanen fra 2009 (St.meld. nr. 37 (2008-2009)) defineres et særlig verdifullt og sårbart område som «et geografisk avgrenset område som inneholder en eller flere særlig betydelige forekomster av miljøverdier, verdsatt etter andel av internasjonal, nasjonal og regional bestand, samt restitusjonsevne, bestandsstatus og rødlistestatus»⁴. Dette er områder som er viktige i seg selv, men som også har en stor verdi for økosystemet i sin helhet. Det er derfor avgjørende at en forvaltningsplan får på plass tiltak som gjør at det tas spesielle hensyn til SVO-ene som finnes i norske farvann.

I forvaltningsplanen for Norskehavet fra 2009 ble følgende miljømål satt for SVO-ene i Norskehavet: «aktiviteter i særlig verdifulle og sårbare områder og naturtyper skal foregå på en måte som ikke truer områdenes økologiske funksjoner eller naturmangfold».

Følgende særlige verdifulle og sårbare områder finnes i Norskehavet:

1. Remman
2. Sula med Froan

---

⁴ St.meld. nr. 37, 2008-2009

3. Iverryggen
4. Mørebankene
5. Haltenbanken
6. Sklinnabanken
7. Vestfjorden/Vesterålen
8. Jan Mayen
9. Eggakanten
10. Den arktiske front
11. Kystsonen

Siden opprettelsen av forvaltningsplanen for Norskehavet i 2009, har det ved hjelp av blant annet MAREANO-programmet blitt samlet inn mye ny kunnskap om verdiene i SVO-ene Iverryggen, Sularevet, Mørebankene og Eggakanten. Faglig forum understreker at denne kunnskapen har bidratt til å bekrefte allerede registrerte miljøverdier i de ulike SVO-ene. Faglig forum vurderer målet som nådd for bare fem av de elleve SVO-ene, og med stor grad av usikkerhet for enkelte, som blant annet Vesterisen og Den arktiske front. Faglig forum anser videre forvaltningsmålet som nådd for Sularevet, Iverryggen og Den arktiske front, samt Jan Mayen og Vesterisen, mens målet anses som ikke nådd og usikkert nådd for Mørebanken, Haltenbanken, Sklinnabanken, Kystsonen og Eggakanten.

Den syvende SVO-en, Vestfjorden/Vesterålen, er ikke inkludert i vurderingen av måloppnåelsen for SVO-ene. Dette er uheldig, da Faglig forum selv uttrykker at det er et svært viktig område for de tidlige stadiene for fiskeriressursene i Barentshavet og Norskehavet.

1.2 Uenigheter og mangler ved fagrunnlaget

Vesterisen, som særlig verdifullt og sårbart område (SVO) i forvaltningsplanen for Norskehavet, tilsvarer området som er omtalt som «iskanten» i forvaltningsplanen for Barentshavet⁵. Vesterisen ble ikke kartfestet sammen med de øvrige SVO-ene da forvaltningsplanen for Norskehavet ble utarbeidet i 2009. Ifølge forvaltningsplanen skyldes dette «mangel på datagrunnlag for å kartfeste området på en god måte». I fagrunnlaget fremgår det at denne vurderingen fremdeles regnes som gjeldende. WWF-Norge stiller seg spørrende til dette, da metoden for å beskrive iskantsonen som et særlig verdifullt og sårbart område først ble fremstilt i faggrunnlagsrapportene fra 2003⁶ (forarbeidet til den første forvaltningsplanen for Barentshavet (2006)) og fordi Polarinstituttet i 2014 kom med en oppdatert beskrivelse av iskantsonen⁷. Denne beskrivelsen er ifølge Polarinstituttet et kunnskapsbasert og nøytralt bidrag til

⁵ <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld-st-10-2010-2011/id635591/>

⁶ Identifisering av særlig verdifulle områder i Lofoten – Barentshavet, Mai 2003

⁷ Iskant og iskantsone fremstilling av iskantsonen som sårbart areal, Norsk Polarinstitutt, 02.04 2014

<http://www.npolar.no/npcms/export/sites/np/no/fakta/iskant-ressurser/nedlastbart/iskant-og-iskantsone.pdf>

diskusjonen om iskantsonens bruk og vern⁸. Det fremgår i faggrunnlaget at analysegrunnlaget er forbedret for områdene rundt Jan Mayen, men at det fremdeles er begrensninger i kunnskap om og datagrunnlaget for miljøverdiene i disse områdene, spesielt for iskantsamfunn.

Videre er det generelt mangelfull overvåking av tilstandene for de andre ulike SVO-ene som finnes i Norskehavet. De ulike SVO-enes sårbarhet og viktighet er heller ikke vurdert på nytt siden 2009. Dette gjør det vanskelig å si noe kunnskapsbasert om den faktiske miljøtilstanden i flere av SVO-ene. Det foregår flere aktiviteter som kan påvirke miljøverdiene i SVO-ene negativt. For eksempel er det fremdeles høy fiskeriaktivitet på Mørebankene, Haltenbanken, Sklinnabanken, i Vestfjorden og på deler av Eggakanten. Det er også tildelt utvinningstillatelser for olje- og gassproduksjon tett inntil SVO-ene Froan/Sularevet, Iverryggen, Vestfjorden og Kystsonen. Det er også gjennomført enkelte leteboringer på Eggakanten og i nærområdene til Sularevet. SVO-en Vestfjorden/Vesterålen, er ikke vurdert med tanke på måloppnåelse. Vurdering av måloppnåelse for alle mål må sikres i en ny forvaltningsplan.

1.2.1 Nærmere om Vesterisen (iskantsonen) – sårbarhet for oljeforurensning

Det er nødvendig at den biologiske betydningen av, og sårbarheten til, primærproduksjonen ved Vesterisens iskantsone får den samme oppmerksomheten i den oppdaterte forvaltningsplanen for Norskehavet som hensynet til iskanten i forvaltningsplanen for Barentshavet, der iskanten er kartfestet og definert som et særlig sårbart og verdifullt område (SVO). Selv om WWF mener iskantsonen slik den er definert i forvaltningsplanen for Barentshavet bør oppdateres og utvides i tråd med anbefalingene fra Norsk Polarinstitutt, er iallfall iskantsonen anerkjent som SVO, noe som ikke er tilfelle for Vesterisen.

Mye av dyrelivet i Arktis er drevet av «bottom-up»-prosesser. Det vil si at endringer nederst i næringskjedene skaper ringvirkninger opp gjennom kjedene. Samspillet mellom lys og næringsstoffer, med havisen som tilrettelegger, i tillegg til mulig forurensning, er sentrale drivere for endringer i livsgrunnlaget for dyr i og ved iskantsonen. Produksjonen ved iskantsonen er også direkte avgjørende for dyrelivet ellers i store deler av Norskehavet og Barentshavet.

Våroppblomstringen av planteplankton og isalger bestemmer tidspunktet for mange årlige begivenheter i det arktiske marine økosystemet. Algeoppblomstringen og isalger er avgjørende for utviklingen og overlevelsen for hoppekrepsene *Calanus glacialis* og *C. hyperboreus*. I mengden biomasse utgjør disse hoppekrepsene et dominerende innslag i det høyarktiske dyreplanktonsamfunnet, og med sitt høye fettinnhold, er de et essensielt ledd i næringskjeden i hele Arktis. Hoppekrepsene er både den biologiske motoren og «flaskehals» for helsen til hele det høyarktiske økosystemet. Ny forskning tyder på at hoppekrepsen *C. hyperboreus* er mer sårbar for oljeforurensning enn hva som tidligere er antatt. Hoppekrepsen får senket reproduksjon, redusert beiteevne og redusert evne til å forbrenne miljøgifter fra petroleum, slik

---

⁸ Direktør i Norsk Polarinstitutt Jan Gunnar Winther skriver i en kronikk om notatet i Nordlys 2. mai 2014: «Vår motivasjon for å kartlegge isforholdene i Barentshavet er å fremstille et nøytralt og faktabasert datasett som kan inngå i samfunnets totale vurdering av aktivitet i nord. Vi håper denne informasjonen vil bli brukt av ulike aktører, om de representerer bruk eller vern.»

<http://www.npolar.no/no/kronikker/2014/2014-05-02-kronikk-iskanten-winther.html>

som pyren, når den er utsatt for oljeforurensning⁹. På grunn av hoppekrepsens dominerende og avgjørende rolle i den høyarktiske marine næringskjeden, vil et utslipp av olje true alle nivåer i næringskjeden. Både akutt og kronisk oljeforurensning ved iskantsonen og polarfronten vil kunne medføre store skader på hele økosystemet. Dette er kunnskap som må inkluderes i en helhetlig forvaltningsplan, og som helt mangler i eksisterende plan for Norskehavet.

1.2.2 Nærmere om Den Arktiske front (Polarfronten)

Den Arktiske front, også kjent som Polarfronten, er et område som tidvis sammenfaller med iskantsonen, med tilsvarende økologisk funksjon når det gjelder produksjon av nøkkelarter nederst i den arktiske næringskjeden. Området er definert som grensen mellom atlantisk- og arktisk vann. Biologisk sett er dette et smalt bånd med svært høy biologisk produksjon og høyt mangfold av dyrearter som benytter det som et viktig beiteområde.

Polarfronten og Vesterisen er dynamiske fenomen, det vil si at både Polarfronten og Vesterisen endres gjennom året og fra år til år når det gjelder utbredelsesområde. Dette krever at det også i oppdatering i forvaltningsplanen for Norskehavet må beskrives hvordan miljøverdiene som finnes i disse systemene skal bli forvaltet og ivaretatt på en bærekraftig måte i et langsiktig perspektiv.

1.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

For å sikre miljøverdiene i de særlig verdifulle og sårbare områdene (SVO) i Norskehavet, og at miljømålene skal nås, er det nødvendig at den nye forvaltningsplanen for Norskehavet inneholder klare krav til systematisk miljøovervåkning. Dette innebærer blant annet å samkjøre kunnskap fra relevante etablerte kartleggings- og overvåkingsprogrammer som for eksempel MAREANO, SEAPOP, og Naturbase.

For å sikre nødvendig beskyttelse og hensiktsmessig forvaltning av SVO-en Vesterisen, er det nødvendig at forvaltningsplanen for Norskehavet oppdateres med kartfesting av området. Dette bør foregå etter samme kriterier som Norsk Polarinstitutt har brukt i sitt iskantnotat fra april 2015, sammen med en beskrivelse av viktigheten og sårbarheten av primærproduksjonen her.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Kartfesting av Vesterisen med samme kriterier som Norsk Polarinstitutt har brukt i sitt iskantnotat¹⁰.
- Systematisk overvåkning av miljøtilstanden i de ulike særlig verdifulle og sårbare områdene
  - Det må tas særlig hensyn til utfordringene knyttet til særlig verdifulle og sårbare områder som til stadighet er i endring i både område og utstrekning. Dette gjelder for eksempel Vesterisen og Den Arktiske front.

⁹ Nørregaard, R. et al. 2014, Evaluating pyrene toxicity on Arctic key copepod species *Calanus hyperboreus*. *Ecotoxicology* 23, 163-174, doi:10.1007/s10646-013-1160-z.

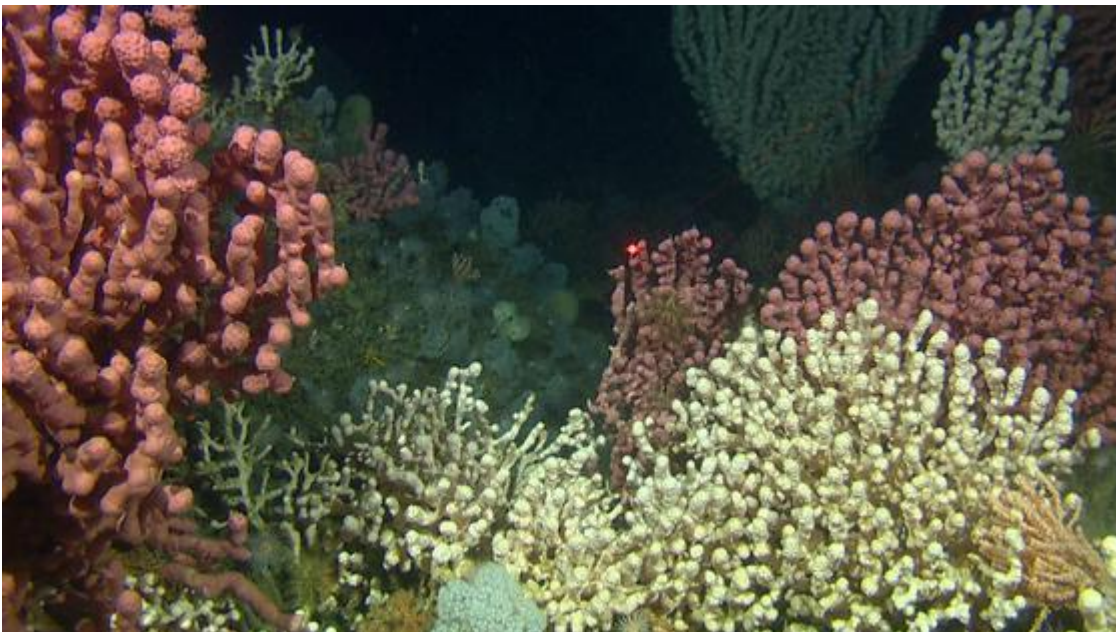
¹⁰ Iskant og iskantsone, fremstilling av iskantsonen som sårbartareal, notat (2014)

<http://www.npolar.no/npcms/export/sites/np/no/fakta/iskant-ressurser/nedlastbart/iskant-og-iskantsone.pdf>

- Beskrivelse av den biologiske betydningen av, og sårbarheten til, primær-produksjonen ved Vesterisens iskantsone, samt Den arktiske front. Også sett i lys av ny kunnskap om sårbarhet for potensielt oljesøl i disse områdene.
- Oppdatert beskrivelse og vurdering av sårbarheten til samtlige sårbare og verdifulle områder med bakgrunn i relevant kunnskap innhentet siden 2009.

2.0 Koraller

2.1 Vurdering av faggrunnlaget

I forrige forvaltningsplan, St.smeld. nr. 37 (2008-2009), ble behovet for bevaring av korallområder omtalt. Det er positivt at Faglig forum viser til at det er gjort mange nye funn av både korallrev og korallskog siden 2008, og at det er grunn til å anta at Norskehavet rommer verdens tettste utbredelse av øyekorall (*Lophelia pertusa*). Flere av korallrevene er, eller utgjør, noen av de mest sårbare økosystemene vi har i Norskehavet. Ødeleggende aktiviteter kan føre til ubotelige skader, og vi mener at et forbud mot flere fiskemetoder enn bunntål (som er omtalt i faggrunnlaget), i tillegg til havbruk, gruvevirksomhet og petroleumsvirksomhet - vil være en viktig føre-var-strategi for å ta vare på korallforekomstene i norske farvann.

Faggrunnlaget beskriver at det er en forventning om at havforsuring kan komme til å ha en negativ innvirkning på koraller. Utover dette gir Faglig forum lite informasjon om både forekomst og ønsket forvaltning av korallene. Det ser heller ikke ut til at de to miljømålene som ble satt i forvaltningsplanen fra 2009 som angår korallrev og korallskog er godt nok fulgt opp. Dette er kritisk, ettersom både korallskogbunn og korallrev er listet som *truet* i norsk rødliste over naturtyper 2011¹¹. Faglig forum mener at målet i forvaltningsplanen fra 2009 om at «skade på

¹¹ <http://www.artsportalen.artsdatabanken.no/#/RodlisteNaturtyper/Vurdering/Korallrev/1>

marine naturtyper som anses som truede eller sårbare, skal unngås» ikke er nådd, mens målet om at «naturlig forekommende arter skal finnes i levedyktige bestander hvor det genetiske mangfoldet opprettholdes» er vurdert til usikkert.

I den faglige oppdateringen for Norskehavet pekes det på at petroleumsaktivitet stadig kommer nærmere flere særlig verdifulle og sårbare områder, slik som korallrev. Faglig forum omtaler konsekvensene av petroleumsaktivitet for korallene som usikre. Nettopp derfor bør det utvises forsiktighet, inntil en har mer kunnskap om disse konsekvensene. Det er bekymringsverdig at faggrunnlaget til en viss grad åpner for ødeleggende aktivitet fra petroleumssektoren, da det kan påføre ubotelig skade på revbyggende korallforekomster. Utslipp av borekaks, produsert vann og arbeid på sjøbunnen¹² kan påvirke koraller (og andre særlig verdifulle og sårbare områder) negativt. En streng føre-var forvaltning, som også inkluderer buffersoner mot potensiell skadelig aktivitet, er avgjørende for å ivareta koraller.

2.2 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Siden 2008 har det blitt kartlagt hundrevis av nye korallrev, svampsamfunn og sjøfjærbunn i Norskehavet. En rekke korallområder er navngitt og dokumentert med høyoppløselige bunnkart. Korallområdene, så vel som andre sårbare naturtyper som korallskog, svamp og sjøfjær, gis økt beskyttelse mot all form for potensiell skadelig aktivitet. Dette bør gjelde flere former for aktivitet enn bare fiskeriaktivitet, som noen korallforekomster allerede er beskyttet mot og som flere skal beskyttes mot ifølge Fiskeridirektoratets «Høring av gjennomgang av områder for beskyttelse av korallrev»¹³.

Identifiserte korallområder er oppdatert i MAREANO sine kart der det også er markert hvilke områder som er vernet¹⁴. WWF-Norge mener at alle kjente korallområder bør inkluderes i forvaltningsplanen, da det er viktig å beskytte disse mot skadelig aktivitet. Vi merker oss at mange korallforekomster er omtalt i faggrunnlaget, som for eksempel Sularevet, Iverryggen, Selligrunnen, Eggakanten, Breisunddjupet, Røstrevet, Trænarevet og Storegga. Det er viktig at alle korallområder får omtale og navngis. Dette gjelder særlig korallområder som ikke er vernet mot bunntråling, men likevel er godt dokumentert, som for eksempel Aktivneset i Møre og Romsdal, Fugløyrevet i Troms og Hola utenfor Vesterålen¹⁵.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må i større grad ta i bruk en føre-var-tilnærming, som spesielt innebærer et tilstrekkelig forbud mot ødeleggende virksomhet ved og på korallrev-, korallskog-, svampsamfunn- og sjøfjærbunnforekomstene. Gjennom Aichi-mål 10 er vi forpliktet til å minimere den menneskeskapte påvirkningen av korallrev innen utgangen av 2015. Gjennom Aichi-mål 5 er vi forpliktet til å minimum halvere, og aller helst stanse, tapet av leveområder – mens mål 6 forplikter til å ikke lenger ha signifikant skade på sårbare økosystem innen 2020. WWF-Norge har tidligere spilt inn dette til Fiskeridirektoratet, og mener dette er viktig å få på plass en økt og mer omfattende beskyttelse for koraller mot både ødeleggende aktivitet fra

¹² <http://www.miljostatus.no/Tema/Hav-og-kyst/Olje-og-gass/Miljokonsekvenser/>

¹³ <http://www.fiskeridir.no/Yrkesfiske/Nyheter/2015/0615/Hoering-av-gjennomgang-av-omraader-for-beskyttelse-av-korallrev>

¹⁴ <http://www.mareano.no/kart/mareano.html#maps/9>

¹⁵ http://www.mareano.no/nyheter/nyheter_2008/over_1000_korallrev

petroleumssektoren, påvirkninger fra oppdrettsnæringen og gruvevirksomhet. Vi ber om at det tas initiativ for å sikre dette – enten gjennom marint vern der det er aktuelt, eller gjennom tiltak for økt beskyttelse som også inkluderer bufferområder rundt forekomstene.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Etablere et forbud mot all aktivitet som kan påvirke korallrev, korallskog, svampsamfunn og sjøfjærbunn negativt, slik som bunntrål og andre fiskemetoder, som kan reguleres gjennom havressursloven, men også petroleumsvirksomhet, havbruk og gruvevirksomhet.
- Etablere bufferområder rundt forekomster av korallrev, korallskog, svampsamfunn og sjøfjærbunn - som bidrar til fortsatt og utvidet beskyttelse mot potensielt skadelig aktivitet for disse leveområdene i Norskehavet.
- Oppdatert kart og beskrivelse over alle de nye betydelige korallforekomstene som er kartlagt og navngitt av MAREANO siden 2008, som blant annet Hola utenfor Vesterålen, Fugløyrevet i Troms og Aktivneset i Møre og Romsdal¹⁶.

3. Sjøfugl

¹⁶ http://www.mareano.no/nyheter/nyheter_2008/over_1000_korallrev

3.1 Vurdering av faggrunnlaget

Forvaltningsplanen fra 2009 har som mål at «*naturlig forekommende arter skal finnes i levedyktige bestander hvor det genetiske mangfoldet opprettholdes*». Målet anses som *ikke oppnådd* for lomvi, krykkje og lunde. Situasjonen for mange av sjøfuglbestandene i Norskehavet er rekorddårlig. Noen få bestander har hatt en positiv bestandsutvikling, mens mange er sterkt redusert. Dette gjelder spesielt for de pelagiske artene lomvi, alke, lunde, havhest og krykkje, men også den kystnære ærfuglen.

Den samlede belastningen på sjøfugl vurderes som mer alvorlig nå enn i 2008. Hovedårsakene til dette er ifølge Faglig forum manglende rekruttering, redusert primærproduksjon og pågående endring i biomassebalansen mellom de største pelagiske fiskebestandene. Den samlede belastningen på artene lomvi, krykkje og lunde vurderes nå til å være stor - med grunn til bekymring. I faggrunnlaget listes 10 punkt om vesentlig kunnskapsmangel, noe som er med på å opprettholde en mangelfull forvaltning av sjøfugl.

Faglig forum påpeker at det sterke presset flere av sjøfuglbestandene opplever vil gjøre en uventet ulykkessituasjon mer alvorlig. Dette er fordi de tilfeldige belastningene fra et potensielt oljeutslipp vil komme i tillegg til allerede eksisterende negative påvirkninger. Slik kan restitusjonstiden eller sannsynligheten for lokal utryddelse av en art øke for de bestandene som er mest presset. I faggrunnlaget står det for eksempel at akutt oljeforurensning vil medføre mer alvorlige konsekvenser for sjøfuglbestandene nå enn det en anslo i 2008.

3.2 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Det er behov for å beskytte de mest truede sjøfuglbestandene. Ett tiltak bør være å opprette en buffersone rundt hekkeområdene i hekkesesongen, der petroleumsvirksomhet, samt bruk og frakt av tungolje, ikke er tillat. Dette vil begrense risikoen for akutte oljeutslipp og andre potensielle ulykkessituasjoner som kan ha negativ innvirkning på sjøfuglbestandene. Et annet tiltak bør være og styrke oljevernberedskapen rundt de mest verdifulle og sårbare hekkesonene for sjøfugl. Et tredje tiltak bør være å gi de truede artene lunde, krykkje, lomvi, fiskemåke og makrellterne status som prioriterte arter etter naturmangfoldloven.

Faglig forum beskriver også et framtidsscenario der det samlet sett er økte negative konsekvenser for sjøfugl. Altså er det svært sannsynlig at den negative utviklingen i sjøfuglsamfunnene i Norskehavet vil fortsette. Det er behov for økt kunnskap og for å fylle kunnskapshull om sjøfugl og særlig verdifulle og sårbare områder for sjøfugl, bør overvåkings- og kartleggingsprogrammet SEAPOP videreføres og styrkes ytterligere.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Opprette buffersoner mot oljeforurensning rundt de mest verdifulle og sårbare hekkesonene for sjøfugl.
- Styrke oljevernberedskapen rundt de mest verdifulle og sårbare hekkesonene for sjøfugl.
- Forslag om å gjøre lunde, krykkje, lomvi, fiskemåke og makrellterne til prioriterte arter etter naturmangfoldloven.

- Forslag om et system for overvåking av sjøfugl og særlig verdifulle og sårbare områder for sjøfugl.

4. Fiskebestander

4.1 Vurdering av faggrunlaget

Fiskepress blir ansett av Faglig forum som det som har størst effekt på fiskebestandene i Norskehavet. Endringer siden 2009 er knyttet til bestandsstatus for de ulike fiskebestandene, ny og forbedret bestandsmodellering, nye vurderinger av konsekvenser som følger av fiskeri, samt ny kunnskap om nivåer og effekter av forurensing og støy. Det vises til at norske havområder generelt har svært god fiskeriforvaltning.

Det vises videre til at det mangler en del kunnskap om påvirkningen fra miljøgifter på fisk, noe som diskuteres nærmere under vårt innspill til avsnitt «5. Miljøgifter».

Faglig forum påpeker også andre kilder med påvirkningseffekt på fiskebestandene i Norskehavet. For eksempel at effekten av seismikkskyting kan skremme bort fisk, og at innsamling av seismiske data derfor vil kunne føre til tapt fangst og fangstinntekt. Samtidig vises det til at å utsette seismiske innsamlinger medfører tapt inntekt for petroleumsindustrien. Alt i 2008 viste Havforskningsinstituttet at kraftig ytre påvirkning på fisken kan medføre at den forstyrres eller til og med stopper gytingen. Det fantes også kunnskap om at larver og yngel som oppholder seg svært nært seismisk skyting kan få skader på indre organer¹⁷. En rekke presseklipp viser at fiskere som arbeider i nærheten av fartøyer som samler seismiske data opplever svært reduserte fangster i opptil to måneder etter seismikkskytingen.

Faglig forum viser til at havforsuring antas å bli et økende problem, men at det er lite kjent på hvilken måte dette vil ramme fiskebestandene. Dette trengs det mer kunnskap om, for å kunne være føre-var. Oppdrett er av Faglig forum vurdert som ubetydelig for fiskebestandene i Norskehavet. Langtransportert forurensning anses å ha en større innvirkning enn i 2008, men

---

¹⁷ http://www.imr.no/filarkiv/2008/08/Nr.5_08.pdf/nb-no

vrurderes samlet sett til å ha *liten* konsekvens. Effekter av marin forsøpling på fiskebestander er også kun kort omtalt, noe vi beskriver nærmere under punkt «6. Marin forsøpling».

4.2 Uenigheter og mangler ved fagrunnlaget

I faggrunnlaget for oppdateringen av Norskehavet er det mangelfull omtale av at fisk kan rammes hardt av oljeforurensning¹⁸. Forskere fra Havforskningsinstituttet (med flere) konkluderer i en ny rapport fra 2015 at til og med realistiske utslippsscenarioer med lave doser råolje i norske havområder vil medføre feilutvikling og dødelighet for blant annet hyse i eggfasen¹⁹. Som Faglig forum omtale, viser også Havforskningsinstituttet i KILO-rapporten fra 2013, til at to tredjedeler av all fisken som utgjør fiskekvotene i hele Norskehavet og i hele Barentshavet, passerer Lofoten, Vesterålen og kysten av Troms i løpet av sine tidlige, mest sårbare livsstadier²⁰. Det at hyse i disse stadiene er svært følsom for oljeforurensning anser forskerne som en viktig grunn til å studere hvordan olje potensielt kan påvirke andre fiskearter tilsvarende. Faggrunnlaget har heller ikke inkludert kunnskap om hvordan også hele fiskebestander kan kollapse med bakgrunn i oljeutslipp²¹. Den store sildebestanden ved Prince William Sound i Alaska har aldri kommet tilbake etter Exxon Valdez-ulykken i 1989.

Forvaltningen av kommersielle fiskearter i 2009 og i dag er generelt basert på enbestandsmodeller (en modell som kun ser på en og en bestand av en art, uten å inkludere hvilke andre arter og ulike leveområder som påvirkes av denne). Slike modeller tar lite høyde for det samspillet som er mellom ulike arter i havet, og mellom de ulike artene og deres leveområder – såkalte flerbestandsmodeller. WWF-Norge mener at flerbestandsmodeller er avgjørende for å kunne ivareta en helhetlig forvaltning av de levende ressursene som finnes i havet. Det er viktig at både kommersielle og ikke-kommersielle arter – av sjøfugl, sjøpattedyr, fisk og virvelløse dyr – inkluderes i disse modellene.

4.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Det er stort behov for mer kunnskap om hvilke effekter miljøgifter (inkludert akutte og kroniske utslipp fra petroleumsaktivitet), støy, langtransportert forurensning og havforsuring vil ha for fiskebestander i Norskehavet.

Det har kommet mye ny kunnskap om oljefølsomhet hos fisk og potensiell påvirkning av utslipp fra petroleumsaktivitet på fiskearter og bestander. Kroniske og akutte utslipp har siden 2009 vist seg å kunne få mye større negative konsekvenser enn først antatt – både for enkeltarter og hele bestander (begge omtalt i avsnittet over).

WWF-Norge mener videre at tilrådingen fra Havforskningsinstituttet (2013) om en føre-var-tilnærming, som går ut på å «fraråde seismisk aktivitet i aktive gyteområder og i konsentrerte

¹⁸ <http://www.aftenposten.no/viten/Fisk-rammes-hardt-av-oljeforurensning-8032295.html>

¹⁹ <http://www.plosone.org/article/fetchObject.action?uri=info%3Adoi%2F10.1371%2Fjournal.pone.0124376&representation=PDF>

²⁰ http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2013/mars/hovedare_for_norsk_fiskerekuttering/les_hele_rapporten/kilo_rapp_orten_fisken_og_havet_3_2013_14_mars_siste.pdf/nb-no

²¹ <http://www.nature.com/articles/srep13499>

gytevandningsruter»²², må være en rettesnor for regulering av seismikk i norske havområder, herunder Norskehavet. Forvaltningsplanen for Norskehavet må derfor inneholde en beskrivelse om at seismisk aktivitet ikke gjennomføres i gyteområder for fisk i «gytetiden» for de ulike fiskeartene og bestandene.

I dag er forvaltningen av kommersielle fiskearter basert på enbestandsmodeller, og tar lite høyde for det samspillet som er mellom ulike arter i havet og de ulike artene og deres leveområder. Dette er kunnskap som er avgjørende for å kunne ha en helhetlig forvaltning av de levende ressursene som finnes i havet. Dette vil da innebære kunnskap om både kommersielle og ikke-kommersielle arter, inkludert sjøfugl, sjøpattedyr, fisk og virvelløse dyr. WWF-Norge mener derfor at det trengs et mål om å innhente kunnskap og forståelse om samspillet mellom ulike arter og mellom arter og deres leveområder i en oppdatert forvaltningsplan.

Videre må oppdateringen inneholde tiltak for å beskytte og gjenoppbygge arter og bestander som er truet eller i nedgang. Dette kan skje gjennom at de truede artene pigghå, håbrann, kysttorsk og vanlig uer blir prioriterte arter etter naturmangfoldloven, eller ved gjenoppbyggingsplaner med mål om og indikatorer for å sikre levedyktige, robuste bestander for fremtiden.

De viktigste SVO-ene for kommersielle fiskebestander er beskrevet i et eget kapittel om SVO-er. Sårbare bunnhabitat som for eksempel korallrev sin betydning for fiskebestander er også beskrevet i et eget kapittel om koraller.

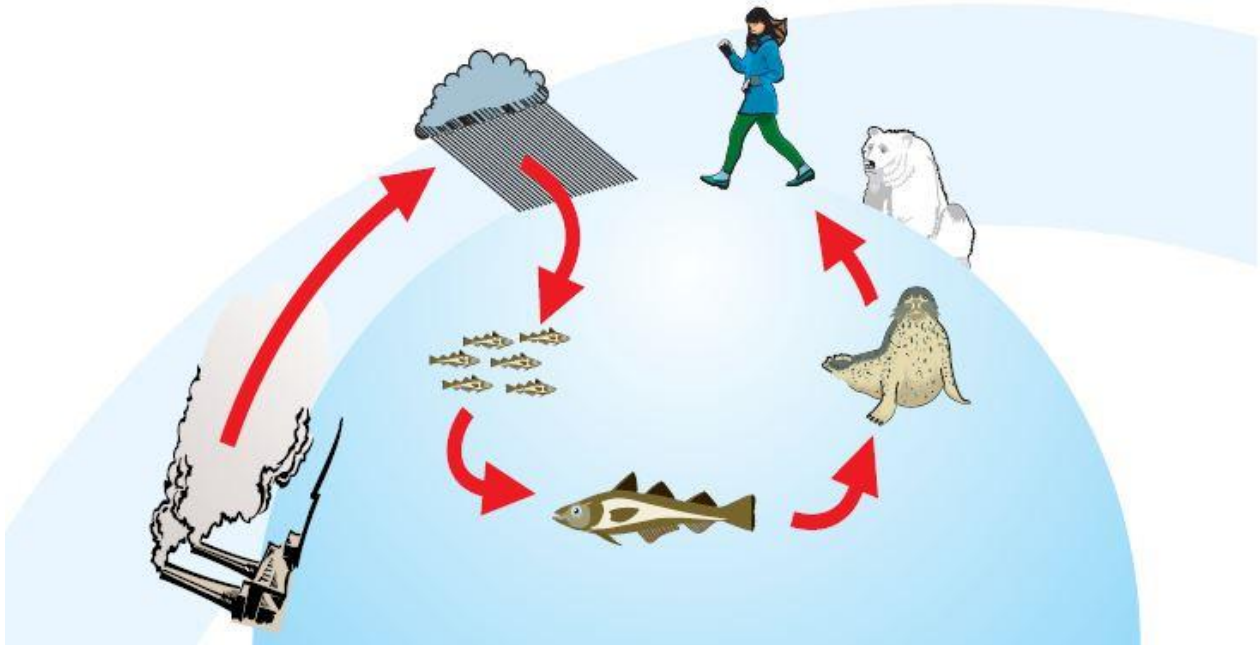
Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Oppdatert kunnskap om virkningene av akutt forurensing av olje for fiskeegg/ungel og om hvordan hele fiskebestander kan påvirkes negativt av utslipp fra råolje.
- Oppdatert kunnskap om hvilke effekter miljøgifter (inkludert akutte og kronisk utslipp fra petroleumsaktivitet), støy, langtransportert forurensing og havforsuring har på marine dyrearter – herunder kommersielle og ikke-kommersielle fisk, sjøpattedyr og virvelløse dyr.
- Forslag til regulering av seismisk aktivitet som gjør at gyteområder for fisk ikke påvirkes negativt i de tidsperioder som er relevant for gyteaktivitet for de ulike fiskearter/bestander.
- Forslag til tiltak for å bedre situasjonen for de truede artene pigghå, håbrann, kysttorsk og vanlig uer, enten i form av konkrete gjenoppbyggingsplaner for bestandene, eller gjøre dem til prioriterte arter under naturmangfoldloven.
- Konkret tiltak for å styrke kunnskapen om samspillet mellom ulike arter og mellom arter og deres leveområder, som kan benyttes i fremtidig forvaltning av våre marine økosystem.

---

²² http://www.imr.no/nyhetsarkiv/2013/september/fore_var-rad_om_seismikk/nb-no

5. Miljøgifter

5.1 Vurdering av faggrunlaget

Faglig forum skriver at det nå er funnet miljøgifter i flere arter av fisk, sjøfugl og sjøpattedyr siden 2008, og at grenseverdiene for miljøgifter er overskredet i enkelte arter, med nivåer som er høye nok til at stoffene kan gi effekter for enkeltindivider. Det er for eksempel funnet menneskeskapt miljøgifter i alle indikatorartene for fisk, og påvirkningen på sjøfugl vurderes som mer alvorlig nå enn i 2008.

Forvaltningsplanen fra 2009 har tre mål som skal sikre miljøet mot forurensning:

- ❖ *Utslipp og tilførsler av forurensende stoffer til Norskehavet skal ikke føre til helseskader eller skader på naturens evne til produksjon og selvfornyelse. Virksomhet i Norskehavet skal ikke bidra til forhøyede nivåer av forurensende stoffer.*
- ❖ *Konsentrasjonen av helse- og miljøfarlige kjemikaler og radioaktive stoffer i miljøet skal ikke overskride bakgrunnsnivå for naturlig forekommende stoffer, og skal være tilnærmet null for menneskeskapt forbindelse. Utslipp og tilførsler av helse- og miljøfarlige kjemikalier eller radioaktive stoffer fra virksomhet i Norskehavet skal ikke bidra til overskridelser av disse nivåene.*
- ❖ *Operasjonelle utslipp fra virksomhet i området skal ikke medføre skade på miljøet, eller bidra til økninger i bakgrunnsnivåene av olje eller andre miljøfarlige stoffer over tid.*

De to førstnevnte målene er evaluert etter ni punkter i faggrunnlaget, og er ikke oppnådd på ett eneste punkt, men evaluert til å være i *status quo* eller *uviss utvikling*. Dette tyder på at strengere forvaltningstiltak bør iverksettes for å hindre den negative trenden.

Det tredje målet er evaluert etter 14 punkter i faggrunnlaget. På ni av punktene er målet ikke oppnådd, men evaluert til å være i *status quo* eller *forverret utvikling*. Måloppnåelsen er usikker for tre av punktene.

I tillegg er det et mål om utslipp fra skipstrafikk som er evaluert etter ni punkter i faggrunnlaget. På fire punkter er målet ikke oppnådd. Måloppnåelsen er usikker for fire av punktene. Med unntak av punktet om NO_x-utslipp, er målet ikke oppnådd på de resterende åtte punktene, men evaluert til å være i *status quo* eller *forverret utvikling*.

Med så lav grad av måloppnåelse innen forurensing og miljøgifter, er det tydelig at miljøgiftproblematikken må følges tettere opp. Det er nødvendig blant annet for å forbedre den alvorlige situasjonen for sjøfuglene i Norge.

5.2 Mangler ved faggrunnlaget

Faglig forum peker på at miljøgifter kan utgjøre en tilleggsbelastning for sjøfugl i Norskehavet på grunn av den samlede effekten av miljøgiftblandinger på sjøfugl. Nivået av miljøgifter i fugleegg er for eksempel høyere i 2008 enn tidligere, og gir grunn til bekymring for hvordan miljøgifter påvirker, og vil fortsette å påvirke, sjøfugl i Norskehavet²³.

Det fremgår av Faglig forum at lokale kilder kan tilføre miljøfarlige stoffer, men at hovedkilden til forurensning i Norskehavet er langtransportert, og kommer via luft og havstrømmer utenfor forvaltningsplanområdet. Derfor er det først og fremst effektene av, og ikke kildene til, forurensingen som kan begrenses i denne forvaltningsplanen. Målene i forvaltningsplanen bør derfor revurderes slik at de i større grad skiller mellom håndtering av effektene av langtransporterte forurensningskilder og begrensingen av lokale forurensningskilder.

Faglig forum viser til mye usikkerhet og mangel på viktig kunnskap for å kunne gjøre mer helhetlige vurderinger av miljøgiftsituasjonen i Norskehavet. Vi er enige med Faglig forum i at det er viktig å øke kunnskapsgrunnlaget for å avdekke nivåer av nye relevante miljøgifter som ikke inngår i eksisterende overvåkningsprogram. Det er behov for å øke kunnskapen om miljøgifter også i arter som ikke høstes for humant konsum, da disse er sårbare for akkumulering av miljøgifter i næringskjeden (bio-magnifisering) og samvirkende effekter.

5.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Forvaltningsplanen for Norskehavet må oppdateres med krav om aktiv overvåkning og kunnskapsinnhenting om miljøgifter og annen forurensing som en har usikker kunnskap om. Dette burde også være en del av målevalueringen.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

---

²³ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M177/M177.pdf>

- Krav om forbedret overvåkning og kunnskapsinnhenting om miljøgifter og annen forurensning, inkludert virkningen det har på fisk, sjøfugl, sjøpattedyr og virvelløse dyr.
- Oppdaterte mål og evalueringspunkter om forurensning, inkludert miljøgifter.

6. Marin forsøpling

6.1 Vurdering av faggrunnlaget

Det nye faggrunnlaget for oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet poengterer at marin forsøpling er et stort problem og at oppmerksomheten for problemet er økende. Sjøfugl, sel og delfiner får særlig omtale, da disse er utsatt for å spise og vikle seg inn i søppel, noe som ofte medfører fysiske skader, og kan medføre drukning og død. Faglig forum etterlyser mer kunnskap om mikroplast – både i form av utbredelse, nivåer og opptak hos alle organismer i næringskjeden, og om hvilke konsekvenser dette kan ha for organismene.

6.2 Uenigheter og mangler ved faggrunnlaget

WWF-Norge er enige i at det trengs betydelig mer kunnskap på marin forsøpling generelt, og på mikroplast spesielt. Samtidig vil vi påpeke at det foreligger et voksende stykke arbeid og ny forskning på disse feltene, bådenasjonalt og internasjonalt siden 2009. Denne kunnskapen må inkluderes i en oppdatering av forvaltningsplanen for Norskehavet. Marin forsøpling har ingen mål eller indikatorer i forvaltningsplanen for Norskehavet fra 2009.

Siden forrige forvaltningsplan for Norskehavet ble publisert, har opptrappingen av arbeid for å kartlegge, bekjempe, samt å rydde opp marin forsøpling kommet høyere på dagsorden. Senest i februar i 2015 kom en ny forskningsrapport fra UNEP (2015) som viser at minst 8 millioner tonn

søppel havner i verdenshavet hvert år²⁴. Faglig forum nevner ikke oppdatert kunnskap om marin forsøpling internasjonalt etter 2005, og nasjonalt siden 2011.

6.3 Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Marin forsøpling må vies større oppmerksomhet i forvaltningsplanen for Norskehavet. Det første hovedpunktet for hav i de nylig fremlagte bærekraftmålene til FN beskriver også bekjempelsen av marin forsøpling som en hovedutfordring. En beskrivelse av dagens situasjon, kartlegging av omfang og en målsetting mangler helt i dagens gjeldende forvaltningsplan fra 2009. Det haster å iverksette tiltak mot dette alvorlige miljøproblemet Søppel i havet medfører negative konsekvenser for fisk, sjøfugl, marine pattedyr, og det øvrige marine miljø - også i Norskehavet.

Norge må oppdatere sine ambisjoner vedrørende marin forsøpling og dette må gjenspeiles i forvaltningsplanen for Norskehavet. Dette gjelder, som Faglig forum også påpeker, både arbeid i regi av Nordisk Ministerråd, så vel som det arbeidet Norge skal iverksette gjennom OSPARs regionale handlingsplan mot marin forsøpling i Nordøst-Atlanteren²⁵, vedtatt sommeren 2014. Denne handlingsplanen samler både eksisterende tiltak mot marin forsøpling, samt nye tiltak som skal iverksettes internasjonalt for en felles innsats for å bekjempe marin forsøpling. Marin forsøpling ble senest et eget punkt, med egne mål og indikatorer i forvaltningsplanen for Nordsjøen og Skagerrak fra 2013. Tilsvarende må derfor forvaltningsplanen for Norskehavet oppdateres med slike mål og indikatorer nå.

Oppdatert kunnskap om søppel i norske havområder er blitt samlet i Miljødirektoratets rapport om marin forsøpling fra 2014²⁶. Forvaltningsplanen bør bygges på kunnskapen i rapporten, slik som effekter av marin forsøpling på dyreliv og kilder til mikroplast i havet. I faggrunlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet, står det at det ikke foreligger oppdatert kunnskap om effekter av mikroplast på plankton. Det tilkommer stadig mer kunnskap om effekter av marin forsøpling, og nyere forskning antyder negative helseeffekter hos plankton som spiser mikroplast²⁷. Nyere forskning har også vist at alle trofiske ledd i næringskjeden blir påvirket av marin forsøpling – fra plankton til hval²⁸.

Per i dag eksisterer det ikke tilstrekkelig registrering av marin forsøpling i Norskehavet. Forvaltningsplanen bør tydeliggjøre behovet for både å kartlegge og overvåke, samt forske mer på negative effekter forårsaket av marin forsøpling – også i dette havområdet. Den bør inkludere en beskrivelse av Norge sitt ansvar for forskning, kartlegging og overvåking gjennom Nordisk Ministerråd²⁹ og OSPAR, som rapportering på plastpartikler i magesekken hos ulike dyregrupper. Andre internasjonale tiltak mot marin forsøpling som berører Norge, slik som EU-kommisjonens visjon om «zero waste» i Europa³⁰, og UNEPs globale arbeid mot marin

²⁴ <http://www.unep.org/regionalseas/marinelitter/about/distribution/>

²⁵ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/Nyhetsdokumenter/marinelitter-osparplan2014.pdf>

²⁶ <http://www.miljodirektoratet.no/Documents/publikasjoner/M265/M265.pdf>

²⁷ <http://pubs.acs.org/doi/abs/10.1021/es400663f>

²⁸ <http://www.marinemammalcenter.org/assets/pdfs/vetsci-stranding/scientific-contributions/2010/sperm-whale-fatal-ingestion.pdf>

²⁹ <http://norden.diva-portal.org/smash/get/diva2:701877/FULLTEXT01.pdf>

³⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52014DC0398>

forsøpling³¹, bør også framheves. Et oppdatert kunnskapsgrunnlag er viktig for å videreutvikle gode metoder og iverksette de mest effektive tiltakene både for forebygging og opprydding av marint søppel. Miljødirektoratet viser blant annet til muligheten for å benytte Havforskningsinstituttets økosystemtokt for å overvåke Norskehavet, slik det har blitt gjort for eksempel i Barentshavet.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Mål om å minimere tilslaget og effektene av marin forsøpling i Norskehavet. Det må også utvikles målindikatorer som effektivt overvåker omfanget av marin forsøpling i naturen.
  - Mål(ene) må gjenspeile Norges internasjonale oppfølgingsansvar jfr. FNs bærekraftsmål, OSPARs handlingsplan for marin forsøpling, etc.
- Konkrete tiltak for å styrke kunnskapen om effekter og omfanget av marin forsøpling (inkludert mikroplast) på dyrearter, leveområder, økosystemer, samt hos særlig utsatte arter i Norskehavet.
- Etablering av et overvåkingsprogram for marin forsøpling i Norskehavet.

7. Måloppnåelse

7.1 Vurdering av faggrunnlaget

I faggrunnlagets kapittel 9 er målene listet og måloppnåelsen evaluert. Under følger målene som vi har kommentarer til.

❖ 9.3.1 Forvaltning av naturmangfold

Norskehavet skal forvaltes slik at mangfoldet av økosystemer, naturtyper, arter og gener bevares, og slik at økosystemenes produktivitet opprettholdes. Menneskelig aktivitet i området skal ikke skade økosystemenes funksjon, struktur eller produktivitet.

Faglig forum anser dette målet som oppnådd gjennom evaluering av delmålene for forvaltning av særlig verdifulle og sårbare områder og naturtyper, samt forvaltning av arter. Det er mange

³¹ <http://www.unep.org/regionalseas/marinelitter/about/mandate/default.asp>

delmål som enten ikke er oppnådd eller det er knyttet usikkerhet til. Som et overordnet mål kan dette dermed anses som ikke oppnådd.

❖ 9.3.2 Forvaltning av særlig verdifulle og sårbare områder (SVO) og naturtyper

Delmål 1 for dette målet vurderes av Faglig forum som oppnådd for bare fem av de elleve SVO-ene. Det er knyttet stor grad av usikkerhet til flere av disse, slik som Vesterisen og Den arktiske front.

Delmål to for dette målet vurderes som oppnådd for to av fem evaluerte marine naturtyper. Oppnåelsen av delmål tre er betegnet som usikker. Usikkerheten er begrunnet med at evalueringen av delmålet krever identifisering av hvilke marine naturtyper som er særlig viktig for økosystemenes funksjon, struktur og produktivitet. Ettersom dette ikke har blitt gjort, bør målet anses som ikke oppnådd.

❖ 9.3.3 Forvaltning av arter

Vedrørende delmålene om forvaltning av arter, er delmål 1 enten ikke oppnådd eller usikkert for en rekke arter. Delmål 2 er usikkert oppnådd for kategorien mindre fiskebestander, der blant annet sterkt overfisket vanlig uer³². Delmål 4 anses som ikke oppnådd eller usikkert for en rekke truede arter og norske ansvarsarter. Vi vil minne om at dette delmålet må oppdateres i tråd med Artsdatabankens rødliste fra 2015³³, og inkludere tiltaksbeskrivelser for hvordan målet vil bli nådd. Delmål fem anses heller ikke som oppnådd.

❖ 9.3.4 Marine verneområder og marine beskyttede områder i Norskehavet

Mens det første delmålet anses som oppnådd, viser likevel Faglig forum at dette målet er upresist ettersom det anses som måloppnåelsen ikke spesifiserer hvorvidt det omhandler marine *verneområder* eller marine *beskyttede områder*.

❖ 9.4 Forurensning

Den klart manglende måloppnåelsen vedrørende forurensning (inkludert miljøgifter) viser at Forvaltningsplanen for Norskehavet er utilstrekkelig for å håndtere denne problematikken. Delen *miljøgifter* i dette innspillet gir nærme beskrivelse og krav vedrørende dette.

7. Innspill til oppdateringen av forvaltningsplanen for Norskehavet

Siden forvaltningsplanen for Norskehavet ble lansert i 2009 har Norge undertegnet Aichi-målene³⁴ i konvensjonen for biologisk mangfold (CDB) og FNs bærekraftsmål³⁵, som begge danner grunnleggende politiske forpliktelser for å ivareta havets fornybare ressurser på en miljømessig bærekraftig måte. Ettersom disse har blitt inngått etter forrige forvaltningsplan var

³² <http://data.artsdatabanken.no/Rodliste2015/rodliste2015/Norge/42876>

³³ <http://artsdatabanken.no/rodlista2015>

³⁴ <https://www.cbd.int/sp/targets/default.shtml>

³⁵ <http://www.fn.no/Tema/FNs-baerekraftsmaal/Dette-er-FNs-baerekraftsmaal>

ferdigstilt, er det nødvendig å inkludere mål i tråd med disse internasjonale forpliktelsene, samt relevante indikatorer som gjenspeiler de internasjonale målsettingene.

Det er også nødvendig å styrke målet for marine verneområder og marint beskyttede områder i Norskehavet er i en oppdatert forvaltningsplan. Delmål 2 samsvarer med opprettelse av marin verneplan, forutsatt at også fase II gjennomføres. Av alle målene i forvaltningsplanen kan en tenke seg at det er dette som er lengst fra å være nådd. Samtidig er det slik at selv full måloppnåelse her, på langt nær er tilstrekkelig til å oppfylle Aichi-målene.

Forvaltningsplanen for Norskehavet må inneholde:

- Oppdaterte mål og relevante indikatorer som gjenspeiler de internasjonale målsettingene som Norge har sluttet seg til siden forrige forvaltningsplan for Norskehavet ble laget, jf. Aichi-målene i konvensjonen for biologisk mangfold (CDB) og FNs bærekraftsmål.
- En styrket målsetning for marint vern som synliggjør hvordan Aichi-målet om marint vern skal nås.
- En tiltaksbeskrivelse for å nå forvaltningsmålene, inkludert klare kriterier for vurdering av måloppnåelsen ved neste faglige oppdatering.
- Vedr. delmål 4 om forvaltning av arter: Relevante endringer fra Artsdatabankens rødliste som er oppdatert to ganger (2010³⁶ og 2015³⁷) siden forrige forvaltningsplan for Norskehavet ble laget.

---

³⁶ <http://artsdatabanken.no/article/article/133430>

³⁷ <http://artsdatabanken.no/rodlista2015>